

V. KOROLENKO
Mykolaiv

PROBLEMS OF UPGRADING OF MORAL EDUCATION OF CHILDREN OF SCHOOL AGE

The article is devoted to the problem of upgrading of moral education of children of school age. The analysis of psychological and-pedagogical sources the problems of upgrading of moral education of schoolboys are examined in which is given in the article. Substantial influence of domestic traditions is set on efficiency of educator process. The results of the conducted research specify on the necessity of the use in the process of moral education of elements of folk pedagogics, which are instrumental in aspiring of growing up personality to moral perfection.

Key words: moral, conduct, value, terms, education, forming, traditions.

В. Л. КОРОЛЕНКО
г. Николаев

ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА МОРАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Статья посвящена проблеме повышения качества морального воспитания детей школьного возраста. В статье предоставлен анализ психолого-педагогических источников, в которых рассматриваются проблемы повышения качества морального воспитания школьников. Установлено существенное влияние семейных традиций на эффективность воспитательного процесса. Результаты проведенного исследования указывают на необходимость использования в процессе морального воспитания элементов народной педагогики, которые способствуют стремлению подрастающей личности к моральному совершенствованию.

Ключевые слова: мораль, поведение, ценность, условия, воспитание, формирование, традиции.

Стаття надійшла до редколегії 06.07.2015

УДК 378.14

М. А. КОРОТКІХ
м. Одеса
krotomih@gmail.com

КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Розглянуто теоретичні основи педагогічної майстерності, цільові орієнтири та головні проблеми її формування. Конкретизовано компоненти і визначено критерії та показники рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів. Так, внаслідок врахування особливостей формування компонентів педагогічної майстерності передбачається впровадження технології самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів та моделі її реалізації. На організаційно-діяльничому етапі розроблена технологія самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів. Перспективно-пошуковий етап технології передбачає обґрунтування впровадження педагогічних умов організації процесу самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів.

Ключові слова: професіоналізм, творча діяльність, професійна компетентність, самовдосконалення, професійна діяльність.

Підвищення педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів їх спроможності забезпечувати якісну військову підготовку молоді до професійної діяльності в динамічних умовах суспільства є однією із найгостріших проблем сучасної вищої військової школи.

У ряді досліджень розглянуті різні сторони педагогічної праці, особистості педагога та його діяльності, зокрема вітчизняними дослідниками активно розглядаються питання педагогічної майстерності (Є. С. Барбіна, І. А. Зязюн, Н. В. Кузьміна), педагогічної творчості (В. І. Загвязинський, В. А. Кан-Калик,

С. О. Сисоєва), педагогічної культури (Є. В. Бондаревська, І. С. Якиманська). Вивчення літературних джерел засвідчило, що аналіз понять «компоненти, критерії та показники» проводився авторами (Ю. К. Бабанський, О. В. Барабаншиковим, А. В. Галімовим, В. П. Давидовим, О. В. Діденко, В. В. Ягуповим, М. І. Нецадим, Л. М. Романишиною, О. В. Торічним та ін.).

Сьогодні сучасна система освіти підвищує значущість завдання підготовки та фахових вимоги до інтелектуального, наукового, професійного рівня викладачів вищих військових навчальних закладів щодо творчих здібностей, постійного професійного самовдосконалення, педагогічної майстерності.

Метою статті є конкретизувати компоненти, визначити критерії та показники рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів.

Ґрунтуючись на результатах проведеного теоретичного аналізу науково-педагогічних джерел з проблеми формування педагогічної майстерності викладачів підготовки майбутніх офіцерів до професійної діяльності [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7], опираючись на результати констатувального експерименту і беручи до уваги особливості формування педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів ми дійшли висновку, що для дослідження рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів суттєве значення мають такі компоненти: *мотиваційно-цільовий, когнітивно-прогностичний, теоретико-методологічний, проєктивно-конструктивний, організаційно-діяльнісний, оцінно-результативний*.

Компоненти перебувають у закономірному зв'язку один з одним при певних педагогічних умовах організації процесу самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів. Кожний із компонентів необхідно розглядати у структурі цілого, в середині якого між ними існують складні зв'язки, так і розглядіти його повноважень, який він виконує в утворенні цілого. Розглянемо їх детальніше.

Мотиваційно-цільовий компонент охоплює системотвірні елементи системи формування самовдосконалення педагогічної майс-

терності викладачів і реалізується через комплекс завдань: мету та цільові завдання до процесу сформованості педагогічної майстерності військових викладачів; потреби постійного професійного вдосконалення, бажання саморозвитку, самовиховання і самореалізації, соціальної потреби досягнення суспільної і особистісної значущості; позитивне ставлення до формування внутрішньомотивованих професійно значимих потреб, соціальних перспектив, цільових установок; формування цілісності практичного інтересу активізації потреби стійкого професійного самовдосконалення, інтересів та мотивів професійної діяльності, що виступають спонукальною причиною до успішного процесу самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів.

Для мотиваційно-цільового компоненту характерним виступає критерій, який передбачає гармонійне регулювання складного багатовимірного й системотвірного процесу до формування стійкого інтересу високих мотиваційних цінностей, активізації потреби у відповідній діяльності. Для даного компоненту виділено *критерій — ціннісне усвідомлення потреби постійного самовдосконалення педагогічної майстерності*. Це дало змогу виділити показники до кожного з рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів (табл. 1).

Когнітивно-прогностичний компонент визначає шляхи реалізації формування самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів і реалізується через комплекс завдань: сформованістю системи знань, усвідомленням перспектив безперервного формування цілісної системи професійних умінь і навичок; обізнаністю викладачів у визначеному аспекті діяльності, практичною здатністю їх застосування, сформованістю професійно важливих значущих якостей і відповідних військових здібностей; наявністю науково-практичного вміння узагальнювати й аналізувати особистісно-професійні досягнення, вміння планувати розвиток педагогічної майстерності на засадах професійного зростання; доцільністю впровадження передового військово-педагогічного досвіду, усвідомленістю постійного збагачення рівня педагогічної майстерності.

Показники рівнів сформованості мотиваційно-цільового компонента сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів

Компонент сформованості	Мотиваційно-цільовий
Критерій сформованості	<i>Ціннісне усвідомлення потреби постійного самовдосконалення педагогічної майстерності</i>
Рівні	Показники
Репродуктивний	Не повною мірою сформована зацікавленість до: самовдосконалення вмінь і навичок, реалізації професійного потенціалу, визнання бажання саморозвитку і самореалізації, позитивної орієнтації до рівня майстерності, ефективних результатах своєї військово-професійної діяльності, інтересу до сформованості наукових основ, практичної направленості постійного професійного удосконалення педагогічної майстерності
Продуктивний	Усвідомлення постійного удосконалення: військово-педагогічних надбань своєї діяльності, особистої значущості, одержання і особистісного високого статусу й визнання колегами по фаховій діяльності, потреби у вдосконаленню особистісних позитивних та негативних характеристик, бажання реалістичного уявлення про стан власної педагогічної майстерності, цілісності практичної готовності професійного розвитку з постійним самовдосконаленням своєї педагогічної майстерності
Високий	Розуміння гармонійного вдосконалення: особистісного престижу професійної діяльності, потреб і мотивів до цілісності діяльності і можливості активізації самостійного і творчого потенціалу, цільового змісту високих мотиваційних цінностей до професійного самовдосконалення, внутрішньомотивованих установок до збагачення і формування перспективних установок і цілей сформованості постійного самовдосконалення педагогічної майстерності, стратегії розвитку професійних устремлень та прагнень постійного самовдосконалення педагогічної майстерності
Творчий	Наявність творчої реалізації до: стійкого інтересу та ціннісної орієнтації бажання саморозвитку, творчого ставлення до виконання професійної діяльності, цілісної реалізації освітніх завдань з урахуванням сьогоdnішніх вимог, чітко вираженої стратегії активізації до самореалізації, глибокої мотивації до цілісного досягнення сформованості педагогічної майстерності, креативного підходу підвищення педагогічної майстерності та гнучкого вміння її вдосконалення

Для когнітивно-прогностичного компоненту характерним виступає критерій, який визначається об'ємністю, перспективністю, системною спрямованістю до володіння педагогічною майстерністю, а також перспективним становленням активної військово-педагогічної діяльності до соціальної позиції та особистісного потенціалу. Для даного компоненту виділено критерій — *спрямованість процесу підвищення кваліфікації викладачів до постійного самовдосконалення педагогічної майстерності*. Це дало змогу виділити показники до кожного з рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів (табл. 2).

Теоретико-методологічний компонент складає концептуальну основу процесу фор-

мування самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів і реалізується через комплекс завдань: обґрунтування комплексу необхідних умов з метою впливу на процес сформованості навичок і особистісних переконань до розвитку педагогічної майстерності; інтеграцію методологічних підходів, які висувають загальнонаукові чинники реалізації теоретичних і практичних умінь та навичок до самовдосконалення педагогічної майстерності; сформованість потенційних можливостей особистості військового викладача в процес розвитку особистісно-професійних якостей сприятливих до формування та самовдосконалення педагогічної майстерності; індивідуалізацію забезпечення рівня професійного розвитку і стану військово-

Показники рівнів сформованості когнітивно-прогностичного компонента сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів

Компонент сформованості	Когнітивно-прогностичний
Критерій сформованості	<i>Спрямованість процесу підвищення кваліфікації викладачів до постійного самовдосконалення педагогічної майстерності</i>
Рівні	Показники
Репродуктивний	Не повною мірою сформована глибина володіння: знанням специфіки професійної діяльності, системністю та спрямованістю військової діяльності для досягнення поставлених цілей, умілого планування розвитку пізнавальної активності, умінням узагальнення й аналізування системи військово-педагогічних технологій та форм і методів організації професійної діяльності військових викладачів, спеціалізованості навичок володіння до навчально-виховного процесу, самовдосконалення вмінь і навичок та інтересу до сформованості наукових основ
Продуктивний	Усвідомлення постійного удосконалення: системи знань та шляхів удосконалення особистісних і військово-педагогічних та спеціалізованих знань необхідних для підвищення рівня педагогічної майстерності військового викладача, недостатньо професійного росту володіння педагогічними технологіями до науково-пізнавальної діяльності та залучення до неї підлеглих, професійної освіченості досягнення поставлених завдань з набуттям теоретичних і практичних умінь та навичок до професійного розвитку з постійним самовдосконаленням своєї педагогічної майстерності
Високий	Розуміння гармонійного вдосконалення: професійно значущих якостей і відповідних військових здібностей, перспектив безперервного формування цілісної системи розвитку професійних перспектив постійного самовдосконалення педагогічної майстерності, практичної здатності планування військово-наукової діяльності та застосування науково-практичних надбань до самовдосконалення педагогічної майстерності, умінь планувати розвиток педагогічної майстерності на засадах професійного зростання, стратегії комплексної готовності до постійного самовдосконалення педагогічної майстерності у військових викладачів
Творчий	Наявність творчої реалізації до: всебічного і творчого розвитку військово-педагогічних властивостей та якостей, професійних перспектив до побудови та планування викладацької діяльності з використанням новітніх педагогічних технологій та форм і методів в організацію професійної діяльності, професійної освіченості до впровадження передових тенденцій у військовій освіті, випереджаючої професійної самоосвідченості та ґрунтового самовдосконалення майстерного стилю професійної діяльності викладачів у навчально-виховному процесі вищих військових навчальних закладів, творчого підходу до застосування набутих теоретичних і практичних надбань до підвищення педагогічної майстерності та гнучкого вміння її вдосконалення

практичної і педагогічної готовності до комплексного зростання і впровадження у власну методологію передових досягнень військової науки і техніки.

Для *теоретико-методологічного* компоненту характерним виступає критерій, який визначається системою військово-педагогічної освіти (підсистему дефініцій, мети, завдань, функцій, які розкривають її сутність), загальнонауковими орієнтирами теоретичних і практичних аспектів оволодіння педа-

гогічною майстерністю (науковості, систематичність, наступність діяльності, індивідуальність, інтегративності, інтерактивність, зв'язок теорії з практикою), а також ґрунтується на інтеграції теоретичних і методологічних чинників підвищення професійного рівня до військово-педагогічної діяльності. Для даного компоненту виділено *критерій – система інтеграція до поглиблення та вдосконалення творчого потенціалу процесу самовдосконалення педагогічної майстерності*

викладачів. Це дало змогу виділити показники до кожного з рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів (табл. 3).

Проективно-конструктивний компонент складає композиційну складову процесу формування самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів і реалізується через комплекс завдань: гармонізацію проектування навчально-виховної діяльності військових викладачів направлену на стратегію віддалених військово-педагогічних цілей до самовдосконалення педагогічної майстерності; моделювання послідовності та конструктивності стратегії формування самовдосконалення педагогічної майстерності з дотриманням

загальнодидактичних і спеціалізованих принципів військової освіти; сформованість спрямованої діяльності на аналітичне планування процесу формування самовдосконалення педагогічної майстерності військових викладачів із урахуванням стратегії конструктивних шляхів професійного вдосконалення; наявністю творчого потенціалу до проектування використання педагогічних технологій, методів і засобів самостійно накреслених тенденцій самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самореалізації до постійного самовдосконалення педагогічної майстерності.

Для *проективно-конструктивного* компоненту характерним виступає критерій, який визначається сформованістю перспек-

Таблиця 3

Показники рівнів сформованості теоретико-методологічного компонента сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів

Компонент сформованості	Теоретико-методологічний
Критерій сформованості	<i>Системна інтеграція до поглиблення та вдосконалення творчого потенціалу процесу самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів</i>
Рівні	Показники
Репродуктивний	Не повною мірою сформована зацікавленість до: інтеграції теоретичних і практичних умінь та навичок до самовдосконалення педагогічної майстерності, методологічних чинників підвищення професійного рівня до військово-педагогічної діяльності, забезпечення індивідуалізації рівня професійного розвитку, самовдосконалення вмінь і навичок, методологічних підходів практичної направленості постійного професійного удосконалення педагогічної майстерності
Продуктивний	Усвідомлення постійного удосконалення: комплексної підготовки теоретичних і практичних знань, умінь і навичок військово-педагогічної та методичної діяльності, військово-педагогічних надбань своєї діяльності, базової практичної готовності до впровадження в свою практику процесу формування педагогічної майстерності, достатнього рівня оволодіння базовими набутими вміннями та навичками на рівні виконання військово-професійних завдань
Високий	Розуміння гармонійного вдосконалення: теоретико-методичних знань, ефективних інноваційних методів, засобів і форм військової професійної діяльності, цілісності особистісного розвитку з постійним самовдосконаленням своєї педагогічної майстерності, професійного становлення військової майстерності військової діяльності з переростанням у особистісні характеристики, розвитку професійних прагнень постійного самовдосконалення педагогічної майстерності
Творчий	Наявність творчої реалізації до: значущого військово-педагогічного вміння вдосконалювати власну діяльність до процесу самовдосконалення педагогічної майстерності військових викладачів, кретивного саморозвитку до військової та педагогічної діяльності, особистостей впровадження в свою фахову діяльність наукових досягнень теорії та методики військового навчання, творчого зростання військово-педагогічної методології фахової діяльності

тивних складових фахових якостей військового викладача до поглиблення і підвищення рівня особистісно-професійного безперервного розвитку та вибудування своєї професійної діяльності. Для даного компоненту виділено критерій – *цілеспрямованість стратегії удосконалення особистісного і педагогічно-наукового професіоналізму*. Це дало змогу виділити показники до кожного з рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів (табл. 4).

Організаційно-діяльнісний компонент визначає сформованість професійно значущих діяльнісних і організаційних якостей і відповідних військових здібностей на формування самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів і реалізується через комплекс завдань: підготовленість до здійснення дія-

льності на самовдосконалення педагогічної майстерності; сформованість системи військово-педагогічних якостей до виконання своїх функціональних обов'язків, пріоритетних спеціалізованих військово-педагогічних завдань; виконання військово-педагогічної, конструктивно-творчої, діяльності військових викладачів у динамічних умовах сучасного суспільства; володіння активною життєвою позицією, високим рівнем загальної професійної компетентності до самовдосконалення педагогічної майстерності.

Для *організаційно-діялісного* компоненту характерним виступає критерій, який визначається: глибокою оцінкою військово-педагогічної та особистої діяльності; організацією професійної діяльності на пошук нових методів, способів оволодіння самовдосконаленням педагогічної майстерності; чіткою

Таблиця 4

Показники рівнів сформованості проективно-конструктивного компонента сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів

Компонент сформованості	Проективно-конструктивний
Критерій сформованості	<i>Цілеспрямованість стратегії удосконалення особистісного і педагогічно-наукового професіоналізму</i>
Рівні	Показники
Репродуктивний	Не повною мірою сформована зацікавленість до: конструктивних навичок фахової діяльності, цілісності здобутих умінь і навичок планування процесу формування вдосконалення педагогічної майстерності, стійкого інтересу проектування професійного розвитку, конструювання фахової орієнтації та аналізу й оцінки особистісного потенціалу самовдосконалення педагогічної майстерності
Продуктивний	Усвідомлення постійного удосконалення: шляхів проектування професійного вдосконалення особистісних позитивних якостей, вмінь та навичок до діяльності, добору наявності набутих знань і конструювання шляхів постійного вдосконалення професійно-практичної та методичної діяльності, проектування професійної орієнтації, самоаналізу та самооцінки своєї діяльності до самовдосконалення педагогічної майстерності
Високий	Розуміння гармонійного вдосконалення: конструювання цілісності реалізації професійних завдань та військово-педагогічних надбань своєї діяльності, проектування постійного самовдосконалення своєї майстерності, високого рівня володіння вмінням проектування самостійно накреслених шляхів постійного самовдосконалення педагогічної майстерності
Творчий	Наявність творчої реалізації до: подальшого професійного самовдосконалення як показника зрілості та розвиненості військового викладача, проектування розвиненості неперервності самоосвіти і самореалізації, конструювання фахової діяльності та особистісно-професійного росту пов'язаного з особистісними досягненнями, проведення систематичного самоаналізу власної науково-дослідницької роботи, підходу підвищення самовдосконалення педагогічної майстерності

діяльністю військових викладачів у самотворенні свого професійного рівня. Для даного компоненту виділено *критерій – оволодіння сучасним інструментарієм педагогічних технологій, форм і методів організації професійної діяльності, узагальнення старого й придбання нового професійного досвіду*. Це дало змогу виділити показники до кожного з рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів (табл. 5).

Оцінно-результативний компонент становить сформованість адекватної самооцінки професійної діяльності на формування самовдосконалення педагогічної майстерності

викладачів і реалізується через комплекс завдань: уміння зіставляти вимоги професійних характеристик із особистісною фаховою майстерністю; обізнаність адекватної оцінки результатів військово-педагогічної діяльності та рівня педагогічної майстерності; усвідомлення рівня своїх професійних можливостей і вмінь, необхідних для досягнення педагогічної майстерності; сформованість результативно-оцінної діяльності спрямованої на самоосвіту, самовиховання, саморозвиток, самореалізацію, як вагомих чинників до самовдосконалення педагогічної майстерності.

Для *оцінно-результативного* компоненту характерним виступає критерій, який визна-

Таблиця 5

Показники рівнів сформованості організаційно-діяльнісного компонента сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів

Компонент сформованості	Організаційно-діяльнісний
Критерій сформованості	<i>Оволодіння сучасним інструментарієм педагогічних технологій, форм і методів організації професійної діяльності, узагальнення старого й придбання нового професійного досвіду</i>
Рівні	Показники
Репродуктивний	Не повною мірою сформована зацікавленість до: цілеспрямованої та планомірної організаційної діяльності над собою у відповідності до мети професійного самовдосконалення педагогічної майстерності, оптимізації організації своєї фахової діяльності в процесі проведення навчальних занять та при їх підготовці, знання різноманітних технологій, методик і прийомів викладання навчального матеріалу, практичної спрямованості постійного професійного вдосконалення педагогічної майстерності
Продуктивний	Усвідомлення постійного удосконалення: процесу організації та професійної діяльності до військової підготовки та самовдосконалення педагогічної майстерності, активності у виборі новітніх педагогічних технологій до вирішення завдань професійного самовдосконалення, реалізації особистісного підходу до виховання кваліфікованого вихованця, професійної діяльності у змісті навчального матеріалу, цілісності практичної готовності професійного розвитку з постійним самовдосконаленням своєї педагогічної майстерності
Високий	Розуміння гармонійного вдосконалення: формування і розвитку особистості як військового професіонала та громадянина нашої Батьківщини, перспективних установок і цілей сформованості постійного самовдосконалення педагогічної майстерності, безперервного формування цілісної системи професійних знань, умінь і навичок згідно ринку праці на засадах постійного професійного зростання особистісного й професійного потенціалу
Творчий	Наявність творчої реалізації до: системного підходу підвищення педагогічної майстерності та творчого вміння її вдосконалення, процесу організації та здійснення конкретних дидактичних заходів, потреб і мотивів до цілісності діяльності та можливості активізації самостійного і творчого потенціалу, творчого придбанням нового педагогічного досвіду, упровадження новітнього військово-педагогічного досвіду, професійного вибору засобів й прийомів та основних напрямків професійного самовдосконалення педагогічної майстерності

Показники рівнів сформованості оцінно-результативного компонента сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів

Компонент сформованості	Оцінно-результативний
Критерій сформованості	<i>Обізнаність і систематична корекція вдосконалення педагогічної майстерності для досягнення особистісних і професійних цілей</i>
Рівні	Показники
Репродуктивний	Не повною мірою сформована зацікавленість до: адекватної оцінки своєї праці та її результатів, позитивної результативної орієнтації до сформованості педагогічної майстерності, самокритичності в оцінці своєї поведінки, ефективних результатах своєї особистісно-професійної діяльності та росту професійного потенціалу, результативної направленості постійного професійного удосконалення педагогічної майстерності
Продуктивний	Усвідомлення постійного удосконалення: оцінного уявлення про стан власної педагогічної майстерності, результативних показників особистісних надбань своєї фахової діяльності, оцінної характеристики готовності до розвитку з постійним самовдосконаленням педагогічної майстерності, результативної наявності та повноти встановленої звітності за результатами навчання, здійснення самоконтролю та самозвіту за етапами професійного самовдосконалення педагогічної майстерності
Високий	Розуміння гармонійного вдосконалення: високого рівня професійної майстерності військового викладача, розвитку професійних умінь до коригування та оцінювання роботи над особистісними та фаховими якостями, результативних дій до сформованості бажання особистісного самовиховання і саморозвитку, високих цілей результативності сформованості постійного самовдосконалення педагогічної майстерності
Творчий	Наявність творчої реалізації до: результативності творчого потенціалу до виконання професійних обов'язків, адекватної оцінної діяльності до досягнення сформованості педагогічної майстерності, творчого ставлення розвиненості професійного самовиховання та самореалізації, оцінної орієнтації до активізації творчого підходу з виконання військово-педагогічних завдань, наявності головних аспектів формування постійного самовдосконалення педагогічної майстерності

чається спрямованістю на об'єктивне оцінювання особистісно-професійної діяльності та росту педагогічної майстерності. Для даного компоненту виділено критерій — *обізнаність і систематична корекція вдосконалення педагогічної майстерності для досягнення особистісних і професійних цілей*. Це дало змогу виділити показники до кожного з рівнів сформованості педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів (табл. 6).

Педагогічна майстерність є комплексом властивостей та якостей особистості військових викладачів, що забезпечує високу професійну діяльність в військово-педагогічному процесі, залежить від рівня майстерності, підготовки, кваліфікації, творчій активності,

особистісного розвитку. У подальших дослідженнях, на основі аналізу науково-педагогічної літератури з проблеми дослідження розглянемо технологію самовдосконалення педагогічної майстерності викладачів вищих військових навчальних закладів та модель її реалізації.

Список використаних джерел

1. Войтович А. І. Самовдосконалення як чинник формування індивідуального стилю педагогічної діяльності викладача вищого військового навчального закладу // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. — № 18. — Вінниця, 2006. — С. 129—134.
2. Діденко О. В. Педагогічні умови професійного самовдосконалення майбутніх офіцерів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. — Хмельницький, 2003. — 18 с.

3. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос [та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. — 3-тє вид., допов. і переробл. — К. : СПД Богданова А.М., 2008. — 376 с.
4. Маслій О. М. Формування фахової компетентності майбутніх офіцерів тилу у сфері військово-економічної логістики : дис. ... к. пед. наук : 13.00.04 / Маслій Олег Миколайович ; Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. — Хмельницький, 2011. — 174 с.
5. Нещадим М. І. Військова освіта України : історія, теорія, методологія, практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / М. І. Нещадим ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — К., 2004. — 56 с.
6. Нещадим М. І. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика: Монографія. — К., 2003. — 766 с.
7. Ягупов В. В. Загальнодидактичні основи навчання військовослужбовців строкової служби Збройних Сил України : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Ягупов Василь Васильович ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — К., 2002. — 432 с.

М. КОРОТКИХ
Odessa

COMPONENTS, CRITERIA AND INDICATORS OF PEDAGOGICAL PROFICIENCY FORMATION LEVELS OF PROFESSORS OF HIGH MILITARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The theoretical basis of pedagogical techniques, targets and major problems of its formation. Concretized components and the criteria and indicators of the levels of pedagogical skills of teachers of higher military educational institutions. Thus, due consideration peculiarities of formation of pedagogical skills component will be implemented technology self pedagogical skills of teachers and model implementation. At the organizational-activity stage technology developed self pedagogical skills of teachers. Promising phase retrieval technology provides justification for the introduction of pedagogical conditions of self-organization process of pedagogical skills of teachers of higher military educational institutions.

Key words: professionalism, creativity, professional competence, self-improvement, professional activity.

М. А. КОРОТКИХ
г. Одесса

КОМПОНЕНТЫ, КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ УРОВНЕЙ СФОРМИРОВАННОСТИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МАСТЕРСТВА ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЫСШИХ ВОЕННЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Рассмотрены теоретические основы педагогического мастерства, целевые ориентиры и главные проблемы ее формирования. Конкретизированы компоненты и определены критерии и показатели уровней сформированности педагогического мастерства преподавателей высших военных учебных заведений. Так, в результате учета особенностей формирования компонентов педагогического мастерства предусматривается внедрение технологии самосовершенствования педагогического мастерства преподавателей и модели ее реализации. На организационно-деятельностного этапе разработана технология самосовершенствования педагогического мастерства преподавателей. Перспективно-поисковый этап технологии предусматривает обоснования внедрения педагогических условий организации процесса самосовершенствования педагогического мастерства преподавателей высших военных учебных заведений.

Ключевые слова: профессионализм, творческая деятельность, профессиональная компетентность, самосовершенствования, профессиональная деятельность.

Стаття надійшла до редколегії 15.08.2015